

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Usmernenie k výpočtu obratu

15.10. 2013

OBSAH

OBSAH.....	1
I. ÚVOD	2
II. OBRAT A ČISTÝ OBRAT	4
III. VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ VÝPOČTU OBRATU.....	6
IV. IDENTIFIKÁCIA PODNIKATEĽOV ZAHRNUTÝCH DO VÝPOČTU OBRATU	8
V. GEOGRAFICKÉ PRIRAĐOVANIE OBRATU.....	11
V.1. PREDAJ TOVARU	12
V.2. POSKYTOVANIE SLUŽIEB	13
VI. VÝPOČET OBRATU FINANČNÝCH A INÝCH INŠTITÚCIÍ.....	14
VII. ZÁVER	15

I. ÚVOD

1. Koncentrácie podnikateľov podľa § 9 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) za splnenia podmienok podľa § 10 ods. 1 písm. a) zákona alebo podmienok podľa § 10 ods. 1 písm. b) zákona podliehajú kontrole Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“). Takéto koncentrácie sú príslušní podnikatelia povinní oznámiť úradu podľa § 10 ods. 9 zákona.
2. V rámci identifikácie, či koncentrácia podnikateľov podlieha kontrole úradu je nevyhnutné správne určiť účastníkov koncentrácie. Úrad pre správne určenie účastníkov koncentrácie odporúča podnikateľom, aby vychádzali z materiálu zverejneného na internetovej stránke úradu „Účastníci koncentrácie“.¹
3. Kontrole úradu nepodliehajú všetky koncentrácie podnikateľov. Ukazovateľom toho, či koncentrácia podlieha kontrole úradu sú dosiahnuté obraty účastníkov koncentrácie za predchádzajúce účtovné obdobie, a to jednak celosvetový obrat a jednak obrat v Slovenskej republike. Cieľom stanovenia obratových hraničných kritérií bolo zahrnúť pod kontrolu úradu koncentrácie, ktoré by vzhľadom na silu koncentrujúcich strán mohli ovplyvňovať hospodársku súťaž na území Slovenskej republiky. Konkrétna hraničná

¹ <http://www.antimon.gov.sk/165/smernice-a-usmernenia.axd>

výška minimálnych obrátov, po naplnení ktorých určitá koncentrácia podlieha kontrole úradu, je stanovená v § 10 ods. 1 zákona. Pri výpočte celkových obrátov účastníkov koncentrácie je potrebné uplatniť znenie § 10 ods. 3 až 8 zákona.

4. Účelom tohto usmernenia je poskytnúť jednak výklad samotného pojmu obrat, ktorého základná definícia je obsiahnutá v § 10 ods. 2 a 3 zákona a súvisiacich pojmov, ako aj poskytnúť určitý základný rámec spôsobu a postupu pri výpočte obratu. Zároveň má usmernenie za cieľ reagovať a dať odpovede v súvislosti so stanovením obratu na niektoré najčastejšie sa vyskytujúce špecifické okolnosti a situácie tak, ako vyplynuli z potrieb aplikačnej praxe.
5. Tento dokument vychádza predovšetkým z relevantných ustanovení zákona vymedzujúcich pojem obrat a ďalších súvisiacich ustanovení, pričom konkrétne ustanovenia zákona sú uvedené v príslušnej kapitole usmernenia. Úrad tiež pri tvorbe usmernenia zohľadnil iné relevantné platné právne predpisy Slovenskej republiky vzťahujúce sa na danú problematiku .
6. Za účelom priblíženia a zjednocovania aplikačnej praxe, úrad pri tvorbe tohto usmernenia vychádzal tiež z Nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (ďalej len „nariadenie“). Úrad tiež vychádzal a do istej miery i použil pre čiastkové otázky úpravu obsiahnutú v Konsolidovanom Oznámení Komisie o právomoci podľa Nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (ďalej len „oznámenie“). Predmetné oznámenie obsahuje v kapitole C/IV (články 157 až 220)

bližší výklad pojmu obrat, postup pri výpočte, ako aj úpravu špecifických situácií, ktoré vznikajú v súvislosti s výpočtom obratu. Úrad v prípadoch, ktoré nie sú pokryté týmto usmernením, bude vychádzať z obdobných princípov, ako sú stanovené predmetným oznámením a rozhodovacou praxou Komisie a aplikovať tieto princípy primerane vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu.

II. OBRAT A ČISTÝ OBRAT

7. Obrat je podľa § 10 ods. 3 zákona súčtom tržieb, výnosov alebo príjmov z predaja tovaru, ku ktorému sa pripočíta finančná pomoc poskytnutá podnikateľovi.
8. Za zdroj údajov pre výpočet obratu sa zvyčajne považuje položka „tržieb“ výkazu ziskov a strát (zvyčajne súčet objemu tržieb z predaja tovaru a tržieb z predaja vlastných výrobkov a služieb). Obrat získaný z predaja tovarov alebo poskytovania služieb by mal zodpovedať „bežným (hospodárskym) činnostiam“ účastníkov koncentrácie. Väčšinou nezahŕňa položky, ktoré sú v účtovníctve zaradené v položkách „finančné výnosy“ alebo „mimoriadne výnosy“, napr. z predaja obchodných alebo fixných aktív. Spravidla sa nezapočítavajú ani položky „tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu“ a ani „ostatné výnosy z hospodárskej činnosti“, pokiaľ sa tieto činnosti neviažu na opakované bežné činnosti.

9. Skutočnú ekonomickú silu účastníka koncentrácie vyjadruje tzv. „čistý obrat“, a preto je potrebné obrat upraviť o niektoré skutočnosti uvedené nižšie.
10. Celkový obrat v súlade s §10 ods. 6 zákona neobsahuje tržby, výnosy alebo príjmy z predaja tovaru alebo poskytovania služieb medzi jednotlivými podnikateľmi economickej skupiny, do ktorej účastník koncentrácie patrí s cieľom zohľadniť reálnu ekonomickú váhu každého subjektu vo forme trhového obratu.
11. Od obratu sa odpočítavajú obchodné zľavy, dane z pridanej hodnoty a ďalšie dane priamo súvisiace s obratom. „Obchodné zľavy“ znamenajú všetky zľavy alebo rabaty, ktoré podnikatelia poskytujú svojim zákazníkom a pritom majú priamy vplyv na výšku tržieb. Pojem „dane priamo súvisiace s obratom“ sa vzťahuje na nepriame dane spojené s obratom (napr. dane z alkoholických nápojov alebo cigariet). V danom prípade ide o situáciu, kedy vyššie popísané položky ešte nie sú premietnuté v účtovnej závierke, z ktorej sa vychádza.
12. K obratu sa podľa § 10 ods. 4 zákona pripočítava každá finančná pomoc poskytnutá podnikateľovi a týkajúca sa činnosti vykonávanej podnikateľom. Ide len o takú finančnú pomoc, ktorá sa priamo prejavuje v cene tovaru (najčastejšie môže ísť o dotáciu, príspevok, grant a pod.). Nejde teda o finančnú pomoc, ktorá sa priamo nepremieta do ceny tovaru, napríklad poskytnutú formou úľavy na dani a pod. Poskytovateľom takejto finančnej pomoci je podľa § 10

ods. 5 zákona štátny orgán, obec alebo iná právnická osoba, ktorá poskytuje finančnú pomoc podľa osobitného predpisu.

13. Ďalšie princípy ohľadom výpočtu obratu a čistého obratu sú uvedené v bodoch 157 až 168 oznámenia.

III. VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ VÝPOČTU OBRATU

14. Pri výpočte obratu sa vychádza z uzavretých účtovných závierok týkajúcich sa najbližšieho kalendárneho alebo hospodárskeho roka k vzniku koncentrácie, ktoré sú overené audítorom podľa štandardu uplatniteľného pre príslušného podnikateľa.
15. Kalendárnym rokom sa rozumie obdobie nepretržite po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov od 1.januára do 31.decembra. Hospodársky rok je obdobie nepretržite po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie je zhodné s kalendárnym rokom.
16. Ak dochádza k realizácii koncentrácie v priebehu prvých mesiacoch roka, kedy ešte podnikateľ nemá k dispozícii uzavretú účtovnú závierku za posledný kalendárny alebo hospodársky rok overenú audítorom, úrad z pravidla vychádza z uzavretej účtovnej závierky za predchádzajúci rok. Ak sú medzi týmito dvoma účtovnými závierkami veľké odchýlky v dôsledku výrazných a trvalých zmien v podniku podnikateľa, môže úrad vychádzať aj z číselných údajov za posledný kalendárny alebo hospodársky rok, ktoré sú dostatočne hodnoverné (napr. boli schválené príslušnými orgánmi predmetného podnikateľa).

17. Pri nadobudnutí, predaji alebo zrušení významnej časti podnikateľskej jednotky po dátume účtovnej závierky overenej audítorm a pred vznikom koncentrácie je potrebné obrat príslušný k danej časti podnikateľskej jednotky očistiť, resp. pripočítať alebo odpočítať, aby lepšie zodpovedal novej ekonomickej situácii. Ak sa podpíše dohoda o nadobudnutí alebo predaji časti podnikateľskej jednotky, ale uzatvorenie predaja sa ešte neuskutočnilo, takáto zmena sa zohľadňuje, ak je predaj podmienkou pre notifikovanú koncentráciu.
18. Úprava obratu je potrebná aj pri nadobudnutí, predaji alebo zrušení časti podnikateľskej jednotky, ktoré sa uskutočnili už počas kalendárneho alebo hospodárskeho roka, avšak zmeny v ekonomických zdrojoch môžu byť len sčasti premietnuté v uzavretej účtovnej závierke. Obrat nadobudnutej podnikateľskej jednotky je zahrnutý v účtovníctve od času jej nadobudnutia, a teda nezahŕňa úplný ročný obrat nadobudnutej podnikateľskej jednotky. Na druhej strane, obrat predanej alebo zrušenej podnikateľskej jednotky je v uzavretej účtovnej závierke do času jej skutočného odpredaja alebo zrušenia činnosti. Preto je potrebné do obratu zahrnúť úplný ročný obrat nadobudnutých podnikateľských jednotiek a v plnej miere vylúčiť obrat predaných alebo zrušených podnikateľských jednotiek.
19. S ohľadom na to, že zákon vyjadruje obraty notifikačných kritérií v tuzemskej mene euro, je nutné, aby finančné údaje poskytnuté úradu boli uvedené v tejto mene. Obrat podnikateľa vyjadrený v cudzej mene sa prepočíta na eurá referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou (alebo Národnou bankou Slovenska), ktorý je platný v posledný deň

príslušného účtovného obdobia (<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/mesacne-kumulativne-a-rocne-prehlady-kurzov>).

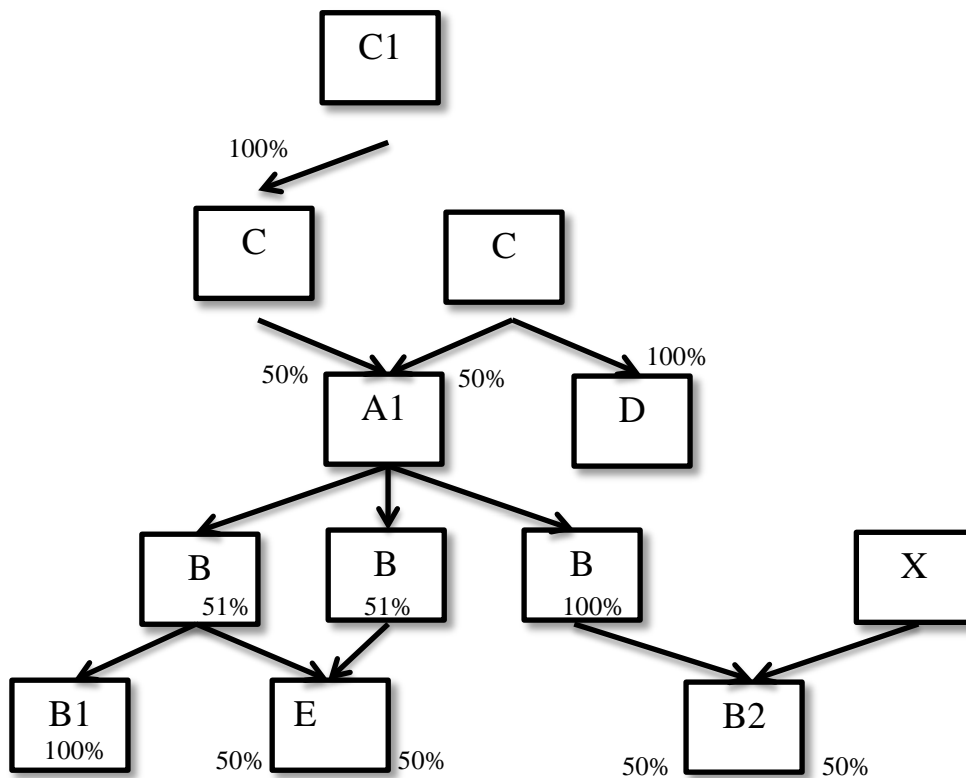
20. Ďalšie princípy ohľadom všeobecných pravidiel výpočtu obratu sú uvedené v bodoch 169 až 174 oznámenia.

IV. IDENTIFIKÁCIA PODNIKATEĽOV ZAHRNUTÝCH DO VÝPOČTU OBRATU

21. Do čistého obratu účastníka koncentrácie sa započítava nielen čistý obrat tohto podnikateľa, ale aj čistý obrat celej skupiny, do ktorej daný podnikateľ prináleží, v tomto prípade pri špecifikácii skupiny vychádzajúc z princípov vlastníctva resp. práv podľa § 10 ods. 2 zákona . Ide o súčet obratov:

- a) Účastníka koncentrácie (v grafickej interpretácii uvedenej nižšie má označenie A).
- b) Podnikateľov, v ktorých má účastník koncentrácie priamo alebo nepriamo podiel na základnom imaní vyšší ako polovicu, má právo vykonávať viac ako polovicu hlasovacích práv, má právo vymenovať viac ako polovicu členov orgánov podnikateľa alebo má právo riadiť jeho podnik. Inými slovami ide o dcérske spoločnosti účastníka koncentrácie (grafické označenie B), ich vlastné dcérske spoločnosti (grafické označenie B1), spoločne vlastnené spoločnosti spolu s tretími stranami (grafické označenie B2).
- c) Podnikateľov, ktorí majú práva uvedené v písmene b) v spoločnosti účastníka koncentrácie. Inými slovami ide o materské spoločnosti účastníka koncentrácie (grafické označenie C) a ich vlastné materské spoločnosti (grafické označenie C1).

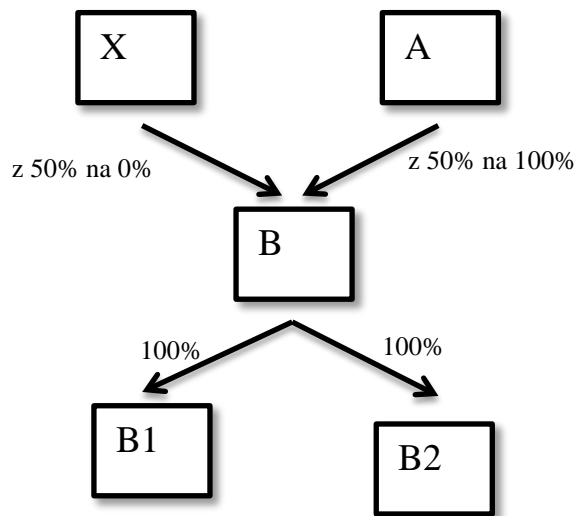
- d) Podnikateľov, v ktorých majú podnikatelia uvedení v písmene c) práva uvedené v písmene b). Inými slovami ide o iné dcérske spoločnosti účastníkových materských spoločností (grafické označenie D).
- e) Podnikateľov, v ktorých dvaja alebo viacerí podnikatelia uvedení v písmenách a) až d) majú spoločné práva uvedené v písmene b). Inými slovami ide o iné dcérske spoločnosti vlastnené dvoma alebo viacerými podnikateľmi zo skupiny (grafické označenie E).

Grafické vyjadrenie je identické znázorneniu obsiahnutému v bode 178 Oznámenia Komisie.

22. Ak ide o výlučnú kontrolu, tak je do celkového obratu účastníka koncentrácie nutné započítať čistý obrat kontrolovanej, resp. kontrolujúcej spoločnosti, a to bez ohľadu na výšku akciového, iného podielu či hlasovacích práv.
23. V rámci výpočtu obratu spoločne kontrolovaného podnikateľa úrad zohľadňuje len subjekt, v ktorom účastník koncentrácie alebo tretie strany majú de jure práva, ktoré poskytujú nesporné právo riadiť. Pri vykonávaní spoločnej kontroly s ďalším subjektom, ktorý nepatrí do rovnakej skupiny (t.j. spoločná kontrola B a X nad B2), sa do obratu účastníka koncentrácie započítava iba časť obratu s ohľadom na počet podnikateľov vykonávajúcich kontrolu. Inými slovami, ak je spoločnosť kontrolovaná spoločne dvomi subjektmi, potom sa do obratu účastníka koncentrácie započítava iba jedna polovica obratu tejto spoločne kontrolovanej spoločnosti. Obdobne, pri spoločnej kontrole tromi subjektmi sa do obratu započítava jedna tretina obratu danej spoločnosti.
24. V prípade, že podnikateľ (grafické označenie A) v spoločne kontrolovanom podniku koncentráciou nadobúda výlučnú kontrolu u daného podnikateľa (grafické označenie B), tak sa obrat spoločne kontrolovaného podnikateľa B súčasne s obratom jeho dcérskych spoločností (grafické označenie B1 a B2) nezarátava, a to ani čiastočne, do obratu účastníka koncentrácie A nadobúdajúceho výlučnú kontrolu. Cieľom je zabránenie dvojitého započítania obratu. Napriek tomu, že má nadobúdajúci podnikateľ A práva alebo právomoci v spoločne kontrolovanom podniku B, obrat nadobúdajúceho podnikateľa A sa má teda vypočítať bez obratu

spoločne kontrolovaného podniku B a obrat spoločne kontrolovaného podniku B sa má počítať bez obratu nadobúdateľa A.

25. Pri výpočte obratu nadobúdaného subjektu sa podľa §10 ods. 2 zákona zohľadňuje obrat samotnej spoločnosti a súčasne všetkých jeho dcérskych spoločností, ktoré tvoria súčasť predmetnej transakcie. Nezohľadňuje sa obrat, ktorý vykazuje predávajúci cieľového subjektu, či jeho ďalšie materské, sesterské či dcérske spoločnosti, ktoré nie sú súčasťou koncentrácie, pretože po jej uskutočnení nebudú súčasťou spojeného vzniknutého subjektu.
26. Ďalšie princípy ohľadom identifikácie podnikateľov zahrnutých do výpočtu obratu vrátane osobitných situácií v prípade investičných fondov a štátnych podnikov sú uvedené v bodoch 175 až 194 oznámenia.

V. GEOGRAFICKÉ PRIRAĐOVANIE OBRATU

27. Notifikačné obratové kritériá sa vzťahujú na obraty dosiahnuté celosvetovo a na území Slovenskej republiky. Pri rozhodovaní, či sa obrat dosahuje na území Slovenskej republiky, sa berú do úvahy nasledovné kritériá. Pri geografickom priradovaní obratu sa nerozlišuje medzi predanými tovarmi a poskytnutými službami. V oboch prípadoch sa obrat prideli miestu, kde sa zákazník nachádza v čase transakcie, čo je zväčša aj miesto, kde sa služba fyzicky poskytuje a tovar fyzicky dodáva a väčšinou ide o to isté miesto, kde bol vytvorený obrat daného poskytovateľa služieb a predovšetkým kde došlo k samotnej hospodárskej súťaži.

V.1. Predaj tovaru

28. Vo všeobecnosti je obrat geograficky priradovaný k miestu, kde sa zákazník v čase transakcie nachádza, prípadne k miestu predaja tovaru zákazníkovi. Ak nie sú totožné, tak má zväčša miesto dodávky tovaru prednosť pred miestom, v ktorom sa v čase transakcie zákazník nachádza. Bude to závisieť od toho, či miesto dodávky sa má považovať za miesto, v ktorom sa uskutočňuje hospodárska súťaž pri predaji tovaru, alebo či sa hospodárska súťaž uskutočňuje v mieste, kde sa zákazníka nachádza. Miesto adresy pre fakturovanie je považované ako druhoradé.
29. Osobitná situácia vzniká v prípadoch, kedy pre určenie miesta je rozhodujúce, kde bol obchod dohodnutý. Napríklad nadnárodná materská holdingová spoločnosť môže využívať nákupnú stratégiu na medzinárodnej úrovni, pričom v danom prípade samostatne vyjednáva dodávky zdrojov pre svoje dcérske spoločnosti a sama

súčasne určuje množstvo a miesto dodávok danej suroviny, ktorú následne interne redistribuje svojim dcérskym spoločnostiam v rôznych štátoch. Hospodárska súťaž sa uskutočňuje v sídle centrálnej nákupnej organizácie, a teda obrat sa priradí len štátu kde sídli. V prípade, že materská spoločnosť tvorí iba rámcovú zmluvu a súhrnne objednáva objednávky, ktoré sú individuálne požadované a priamo dodávané dcérskym spoločnostiam, pričom v danej ekonomickej transakcii vystupuje skôr v úlohe sprostredkovateľa ako zákazníka, potom bude obrat geograficky priradený sídlu dcérskych spoločností v jednotlivých štátoch.

30. Ďalšie princípy ohľadom geografického priradovania obratu pri predaji tovaru sú uvedené v bodoch 197 až 198 oznámenia.

V.2. Poskytovanie služieb

31. Obrat dosiahnutý z poskytovania služieb je spravidla geograficky pridelený miestu, kde je služba poskytovaná zákazníkovi. V prípade, že má služba cezhraničný charakter, môžu nastať tri situácie.
 - a) cez hranice štátov musí cestovať poskytovateľ služby (napr. poskytovateľ opráv a údržby lietadiel pre letecké spoločnosti cestuje na územie iných štátov, aby službu mohol poskytnúť);
 - b) za poskytovateľom služby musí cestovať zákazník (napr. zákazník si v mieste svojho bydliska rezervuje ubytovanie v hoteli v inom štáte);
 - c) poskytovateľ služby i jej zákazník sídlia v inom štáte a pre využitie danej služby nie je potrebné, aby sa poskytovateľ alebo zákazník premiestnili za druhým subjektom (poskytovanie cestovných

zázjazdov, kedy si zákazník zakúpi zázjazd od agenta v mieste svojho bydliska, ale viac-menej predmetná služba sama o sebe predstavuje cestovanie).

32. V častiach a) a b) sa dá konštatovať, že obrat bude geograficky určený miestom, kde dochádza k poskytnutiu služby, resp. v cieľovom mieste subjektu, kam musí za účelom spotreby či poskytnutia služby cestovať. V prípade c) je obrat geograficky určený miestom bydliska zákazníka, resp. miestom zakúpenia predmetnej služby.
33. Ďalšie princípy ohľadom geografického priradovania obratu pri poskytovaní služieb sú uvedené v bodoch 199 až 203 oznámenia.

VI. VÝPOČET OBRATU FINANČNÝCH A INÝCH INŠTITÚCIÍ

34. Usmernenie v tomto bode konkretizuje spôsob výpočtu obratu pre určité kategórie podnikateľov, pre ktorých je potrebné individuálne spresniť spôsob výpočtu obratu. Medzi takýchto podnikateľov patria najmä finančné, úverové a poisťovacie inštitúcie.
35. Obratom banky, pobočky zahraničnej banky, obchodníka s cennými papiermi, pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi, správcovskej spoločnosti, pobočky zahraničnej správcovskej spoločnosti a podielového fondu je súčet výnosov z úrokov a obdobných výnosov; výnosov z poplatkov a provízií; výnosov z cenných papierov, čistého zisku z finančných operácií; ostatných

prevádzkových výnosov; finančnej pomoci. Geograficky je obrat určený sídlom pobočky alebo divízie predmetnej banky.

36. Obratom zdravotnej poisťovne a obratom Sociálnej poisťovne je súčet tržieb za vlastné výkony; tržieb z predaja služieb; tržieb za predaný tovar; iných ostatných tržieb; výnosov zmluvného poistenia a pripoistenia; finančnej pomoci.
37. Obratom poisťovne je súčet technického účtu k neživotnému poisteniu – predpísané poistné v hrubej výške; technického účtu k životnému poisteniu – predpísané poistné v hrubej výške; finančnej pomoci. Predpísané hrubé poistné predstavuje sumu prijatého poistného vrátane akéhokoľvek zaistného, ak účastník koncentrácie alebo podnikatelia podľa §10 ods. 2 písm. b) až e) zákona vykonávajú činnosti v oblasti zaistenia. Platené alebo vonkajšie zaistné, resp. všetky sumy zaplatené a splatné na získanie zaistného krytia, sú jediné náklady týkajúce sa poskytovania poistného krytia a nemajú sa odpočítať od predpísaného hrubého poistného. Geograficky je obrat určený sídlom pobočky predmetnej poisťovne.
38. Ďalšie princípy ohľadom výpočtu obratu finančných a iných inštitúcií sú uvedené v bodoch 206 až 220 oznámenia.

VII. ZÁVER

39. Tento materiál nemá záväzné účinky. Úrad však vyjadruje svoju vôľu postupovať v súlade s jeho obsahom. Konkrétny prípad si v závislosti od špecifických okolností prípadu môže vyžiadať odchýlky od týchto všeobecných pravidiel.